

๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

เรื่อง การลงนามบันทึกความเข้าใจว่าด้วยการดำเนินการมาตรการที่มีใช้ภาษีสำหรับสินค้าจำเป็นภายใต้แผนปฏิบัติการฮานอยว่าด้วยการส่งเสริมความร่วมมือด้านเศรษฐกิจและความเชื่อมโยงห่วงโซ่อุปทานของอาเซียนให้เข้มแข็งในการตอบสนองต่อการระบาดใหญ่ของโควิด-๑๙

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑) หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี

๒) ร่างบันทึกความเข้าใจว่าด้วยการดำเนินการมาตรการที่มีใช้ภาษีสำหรับสินค้าจำเป็นภายใต้แผนปฏิบัติการฮานอยว่าด้วยการส่งเสริมความร่วมมือด้านเศรษฐกิจและความเชื่อมโยงห่วงโซ่อุปทานของอาเซียนให้เข้มแข็งในการตอบสนองต่อการระบาดใหญ่ของโควิด-๑๙ (MOU on the Implementation of Non-Tariff Measures on Essential Goods under the Hanoi Plan of Action on Strengthening ASEAN Economic Cooperation and Supply Chain Connectivity in Response to the COVID-19 Pandemic) พร้อมคำแปลอย่างไม่เป็นทางการ

๓) สำเนาหนังสือกระทรวงพาณิชย์ ด่วนที่สุด ที่ พณ ๐๖๐๖/๕๑๕๕ ลงวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๓

ด้วยกระทรวงพาณิชย์ขอเสนอเรื่องการลงนามบันทึกความเข้าใจว่าด้วยการดำเนินการมาตรการที่มีใช้ภาษีสำหรับสินค้าจำเป็นภายใต้แผนปฏิบัติการฮานอยว่าด้วยการส่งเสริมความร่วมมือด้านเศรษฐกิจและความเชื่อมโยงห่วงโซ่อุปทานของอาเซียนให้เข้มแข็งในการตอบสนองต่อการระบาดใหญ่ของโควิด-๑๙ ที่จะมีการลงนามในช่วงการประชุมเตรียมการของรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียน ก่อนการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๓๗ ในวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๗) ว่าด้วยเรื่องที่เกี่ยวข้องความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือที่เกี่ยวกับองค์การระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันรัฐบาลไทยรวมทั้งเป็นการดำเนินการที่สอดคล้องตามยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐ ในด้านการสร้างรายได้และการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (นายจุรินทร์ ลักษณวิศิษฐ์) กำกับการบริหารราชการกระทรวงพาณิชย์ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑) ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ ที่ประชุมสุดยอดอาเซียนสมัยพิเศษว่าด้วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด-๑๙) เมื่อวันที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๖๓ ได้รับรอง “ปฏิญญาของการประชุมสุดยอดอาเซียนสมัยพิเศษว่าด้วยโควิด-๑๙” โดยในด้านเศรษฐกิจได้มอบหมายให้รัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Ministers: AEM) และเจ้าหน้าที่อาวุโสเศรษฐกิจอาเซียน (Senior Economic Officials' Meeting: SEOM) หาแนวทางเพื่อรักษาความเชื่อมโยงของห่วงโซ่อุปทานเพื่อให้การค้าเดินหน้าต่อไปได้และการเคลื่อนย้ายสินค้าที่จำเป็น ซึ่งรวมถึงยารักษาโรค อาหาร และสิ่งของจำเป็น เป็นไปอย่างราบรื่น และหลีกเลี่ยงการกำหนดข้อจำกัดที่ไม่จำเป็นต่อการเคลื่อนย้ายยารักษาโรค อาหาร และสิ่งของที่จำเป็น โดยสอดคล้องกับสิทธิและพันธกรณีภายใต้ความตกลงขององค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) ความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียน (ASEAN Trade in Goods Agreement: ATIGA) และหลักการต่าง ๆ ภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ

๑.๒ ที่ประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนสมัยพิเศษว่าด้วยโควิด-๑๙ เมื่อวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๖๓ จึงได้ร่วมรับรอง “แผนปฏิบัติการฮานอยว่าด้วยการส่งเสริมความร่วมมือด้านเศรษฐกิจและความเชื่อมโยงห่วงโซ่อุปทานของอาเซียนให้เข้มแข็งในการตอบสนองต่อการระบาดใหญ่ของโควิด-๑๙” (Hanoi Plan of Action on Strengthening ASEAN Economic Cooperation and Supply Chain Connectivity in Response to the COVID-19 Pandemic) ซึ่งกำหนดแนวทางความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนในการเคลื่อนย้ายสินค้าที่จำเป็น โดยเฉพาะสินค้าทางการแพทย์และสินค้าอาหารให้เป็นไปอย่างรวดเร็ว มีการแลกเปลี่ยนข้อมูล การอำนวยความสะดวกทางการค้า และการใช้เทคโนโลยีเพื่อบรรเทาผลกระทบของการระบาดใหญ่ของโควิด-๑๙ และรักษาห่วงโซ่อุปทานให้แข็งแกร่งพร้อมรับมือกับความท้าทายที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

๑.๓ ในการประชุมคณะมนตรีเขตการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Agreement Council: AFTA Council) ครั้งที่ ๓๔ เมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๓ เลขานุการอาเซียนได้เสนอการจัดทำแผนงานการจัดการกับมาตรการที่มีใช้ภาษีสำหรับสินค้าจำเป็น (essential goods) เพื่อสนับสนุนแผนปฏิบัติการฮานอย โดยพิจารณาความเป็นไปได้ในการจัดทำบันทึกความเข้าใจเพื่ออำนวยความสะดวกต่อการค้าและการเคลื่อนย้ายสินค้าที่จำเป็นระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนในช่วงสถานการณ์การระบาดใหญ่ของโควิด-๑๙ อาทิ อาหาร ยา และผลิตภัณฑ์ยา

๑.๔ ประเทศสมาชิกอาเซียนได้หารือจนได้ข้อสรุปร่างบันทึกความเข้าใจว่าด้วยการดำเนินการมาตรการที่มีใช้ภาษีสำหรับสินค้าจำเป็นภายใต้แผนปฏิบัติการฮานอยว่าด้วยการส่งเสริมความร่วมมือด้านเศรษฐกิจและความเชื่อมโยงห่วงโซ่อุปทานของอาเซียนให้เข้มแข็งในการตอบสนองต่อการระบาดใหญ่ของโควิด-๑๙ (MOU on the Implementation of Non-Tariff Measures on Essential Goods under the Hanoi Plan of Action on Strengthening ASEAN Economic Cooperation and Supply Chain Connectivity in Response to the COVID-19 Pandemic) โดยจะเสนอ AEM ลงนามในช่วงการประชุมเตรียมการของรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียน ก่อนการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๓๗ ในวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ ซึ่ง AEM ในส่วนของไทยคือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

ร่างบันทึกความเข้าใจว่าด้วยการดำเนินการมาตรการที่มีใช้ภาษีสำหรับสินค้าจำเป็นภายใต้แผนปฏิบัติการฮานอยว่าด้วยการส่งเสริมความร่วมมือด้านเศรษฐกิจและความเชื่อมโยงห่วงโซ่อุปทานของอาเซียนให้เข้มแข็งในการตอบสนองต่อการระบาดใหญ่ของโควิด-๑๙ ที่จะมีการลงนามในช่วงการประชุมเตรียมการของรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียน ก่อนการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๓๗ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันรัฐบาลไทยในเชิงนโยบาย จึงเข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๗) ว่าด้วยเรื่องที่เกี่ยวข้องความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือที่เกี่ยวกับองค์การระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันรัฐบาลไทย

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

รัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนจะมีการลงนามในร่างบันทึกความเข้าใจ ในช่วงการประชุมเตรียมการของรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียน ก่อนการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๓๗ ที่จะมีขึ้นในวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ จึงจำเป็นต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อขอความเห็นชอบต่อเอกสารที่จะลงนามในช่วงการประชุมดังกล่าวโดยด่วน

๔. สาระสำคัญ ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

กระทรวงพาณิชย์ขอเสนอร่างบันทึกความเข้าใจ ที่จะมีการลงนามในช่วงการประชุมเตรียมการของรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียน ก่อนการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๓๗ ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒ มีสาระสำคัญ ดังนี้

๔.๑ ครอบคลุมมาตรการการจำกัดทางการค้า หรือมาตรการที่มีใช้ภาษีที่บิดเบือนการค้า ที่ใช้กับรายการสินค้าจำเป็นในภาคผนวกของบันทึกความเข้าใจ

๔.๒ ประเทศสมาชิกอาเซียนจะไม่ริเริ่ม หรือคงมาตรการที่มีใช้ภาษีที่จำกัดการค้าต่อสินค้าจำเป็น เท่าที่จะทำได้ ยกเว้นกรณีภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขโดยสอดคล้องกับพันธกรณีภายใต้ความตกลงของ WTO และ ATIGA

๔.๓ กำหนดให้ประเทศสมาชิกอาเซียนต้องมีการแจ้งเตือน (notification) มาตรการที่ประกาศใช้ต่อสำนักเลขาธิการอาเซียน

๔.๔ สมาชิกสามารถใช้สิทธิและพันธกรณีภายใต้ WTO และความตกลงระหว่างประเทศอื่น

๔.๕ ไม่มีข้อผูกพันทางกฎหมายภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ และไม่มีผลให้เกิดข้อพิพาททางการค้า

๔.๖ มีระยะเวลาการมีผลบังคับใช้ ๒ ปี นอกจากประเทศสมาชิกอาเซียนจะตกลงเป็นอย่างอื่นภายหลังจากที่มีการทบทวนระยะ ๑ ปีแรก

ทั้งนี้ ร่างบันทึกความเข้าใจว่าด้วยการดำเนินการมาตรการที่มีใช้ภาษีสำหรับสินค้าจำเป็นภายใต้แผนปฏิบัติการฮานอยว่าด้วยการส่งเสริมความร่วมมือด้านเศรษฐกิจและความเชื่อมโยงห่วงโซ่อุปทานของอาเซียนให้เข้มแข็งในการตอบสนองต่อการระบาดใหญ่ของโควิด-๑๙ เป็นเอกสารแสดงเจตนารมณ์ที่จะดำเนินการร่วมมือระหว่างกัน โดยระบุชัดเจนว่า ไม่ก่อให้เกิดพันธกรณีระหว่างกันตามกฎหมายระหว่างประเทศ ดังนั้น จึงไม่เป็นสนธิสัญญาภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศและไม่มีหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๗๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐

๕. ความเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ในการจัดทำเอกสารในข้อ ๔ กระทรวงพาณิชย์ในฐานะหน่วยงานประสานงานประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้มีการประสานสอบถามความเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาตลอด โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่มีข้อขัดข้องต่อร่างบันทึกความเข้าใจดังกล่าว นอกจากนี้ กระทรวงพาณิชย์ได้ขอให้กระทรวงการต่างประเทศ เสนอความเห็นในเรื่องนี้ด้วยแล้ว (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๓)

๖. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงพาณิชย์ขอเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา ดังนี้

๖.๑ ให้ความเห็นชอบต่อร่างบันทึกความเข้าใจว่าด้วยการดำเนินการมาตรการที่มีใช้ภาษีสำหรับสินค้าจำเป็นภายใต้แผนปฏิบัติการฮานอยว่าด้วยการส่งเสริมความร่วมมือด้านเศรษฐกิจและความเชื่อมโยงห่วงโซ่อุปทานของอาเซียนให้เข้มแข็งในการตอบสนองต่อการระบาดใหญ่ของโควิด-๑๙ ในข้อ ๔ ทั้งนี้ หากมีความจำเป็นต้องแก้ไขร่างบันทึกความเข้าใจ ในส่วนที่มีสาระสำคัญหรือไม่ขัดต่อผลประโยชน์ของประเทศไทย ขอให้กระทรวงพาณิชย์ดำเนินการได้โดยไม่ต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอีก

๖.๒ อนุมัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้ลงนามในเอกสารในข้อ ๔

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายจุรินทร์ ลักษณวิศิษฎ์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ

สำนักประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

โทร. ๐ ๒๕๐๗ ๗๔๑๙

โทรสาร. ๐ ๒๕๔๗ ๕๖๑๔